

Školní vzdělávací program pro školní družinu

ZŠ Kuřim, Jungmannova 813, okres Brno – venkov

Ředitel: Mgr. Richard Mach

Zástupce ředitele: Mgr. Ilona Mikelová

Počet vychovatelek: 7

Vychovatel(ky): Ilona Lemperová, vedoucí vychovatelka

Iva Šťastná

Lenka Kopřivová

Ivana Hrstková

Mgr. Michal Švestka

Iva Cardová

Ilona Vlčková

Počet oddělení: 7

Věk žáků: 1. – 4. ročník

Kontakty:

Telefon školy: + 420 541 230 342

Družina mobil: + 420 731 375 340

Webové stránky: www.zskj.cz

E-mail: lemperova@zskj.cz

stastna@zskj.cz

koprivova@zskj.cz

hrstkova@zskj.cz

svestka@zskj.cz

cardova@zskj.cz

vlckova@zskj.cz

Platnost dokumentu: od 1.9.2008

Aktualizace: 1.9.2016

Tvorba ŠVP: Ilona Lemperová, vedoucí vychovatelka

Úvod

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných, průběžných a příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Družina umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Pravidelné činnosti jsou dány každodenním zaměstnáním oddělení dle týdenní skladby zaměstnání.

Průběžné činnosti jsou tvořeny spontánními aktivitami dětí – při činnostech odpočinkových, rekreačních a při pohybu venku. Necháváme dětem prostor k individuálnímu výběru her.

Příležitostné činnosti jsou činnosti překračující rámec jednoho oddělení (vánoční besídka, návštěva výstavy, společný výlet, ...)

provoz ŠD: ranní 6,00 – 7,40
odpolední 11,35 – 17,00

Charakteristika školní družiny

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době před vyučováním, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Časové rozvržení a uspořádání činnosti ŠD se řídí požadavky psychohygieny. Usilujeme o to, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte.

Vychovatelky působí na žáky v době zvýšené únavy z vyučování. V této době se více projevuje potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v družině.

Máme zkušenosti také s dětmi, které mají poruchy učení i chování. Také z tohoto důvodu se stále rozvíjí spolupráce s rodiči. Ti mohou ŠD navštívit a s vychovatelkami komunikovat. V případě potřeby jsme s rodiči v kontaktu také telefonicky. Informace si předáváme i prostřednictvím deníčků.

Cíle výchovně vzdělávací činnosti

Cílem výchovně vzdělávací činnosti je vést žáka k přiměřené fyzické, psychické i sociální samostatnosti. Rozvíjet základy pro jeho další rozvoj a učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy pro schopnost jednat v duchu lidských a estetických hodnot. Vést žáka k otevřené komunikaci a spolupráci.

Konkrétní výchovné cíle stanovené pro naši školní družinu

- usilovat o rozvoj osobnosti každého žáka s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti
- umožnit žákům odreagovat se a uvolnit
- pozitivně motivovat k dobrovolnému přijetí činnosti
- podporovat iniciativu žáků, nápaditost, kreativitu a samostatnost, dávat možnost spoluúčasti na volbě, tvorbě i hodnocení programu
- pozitivně hodnotit (hodnocení společné i individuální) snahu a výsledek činnosti žáka s ohledem na jeho možnosti a předpoklady
- zajistit individuální přístup k dětem
- rozvíjet týmovou spolupráci, ocenit práci a pomoc druhých
- vést k pozitivnímu vztahu k životu bez užívání drog, kouření a jiných návykových látek
- posilovat rozvoj pohybových schopností a zdokonalovat pohybové dovednosti
- předkládat nové podněty, které žáka obohacují, neopakovat stejné činnosti a formy z vyučování ve stejný den
- vést k umění využívat získané poznatky a dovednosti v praxi při řešení problémů
- podporovat pozitivní představu o sobě i druhých, schopnost projevit empatii
- rozvíjet umění používat otevřenou komunikaci a spolupráci
- učit citlivě vnímat prostředí i přírodu
- rozvíjet u žáků schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

Překážky v uskutečňování našich cílů jsou :

- časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování
- kroužky zájmové činnosti
- spojování oddělení
- střídání přítomnosti žáků na činnost
- odchody žáků domů a osobní předávání žáků rodičům
- časový prostor na činnosti
- zapomnětlivost žáků – hledání částí oděvů, pomůcek apod.

K naplňování cílů slouží vybavování dítěte dostatečnými kompetencemi. Školní družina nemá stanovené standardy, kterými musí žáky vybavit, proto bude jednotlivé kompetence přiměřeně svým možnostem jen posilovat a rozvíjet.

ŠD částečně čerpá z formulací, které vymezují klíčové kompetence žáků v RVP pro základní i předškolní vzdělávání, na něž ŠD přirozeně navazuje.

ŠD jednou činností posiluje více kompetencí, jde tedy o komplexní působení.

Kompetence k učení – dítě se učí s chutí, práci dokončuje, vybírá si vhodné způsoby k učení, umí reálně zhodnotit výsledky, pracuje samostatně – experimentuje a získané poznatky umí využít pro praxi

Kompetence k řešení problému – dítě si všímá, co se děje, hledá problémy a chce je řešit (hledá různé způsoby řešení). Dítě si umí svůj postup zdůvodnit, mělo by si uvědomit zodpovědnost za své rozhodnutí (vyhýbání se problémům nevede k řešení).

Komunikativní kompetence – dítě ovládá řeč, zdokonaluje schopnost své myšlenky vhodně formulovat, umí komunikovat se všemi přiměřeným způsobem, dokáže vyjadřovat své postoje (snaha o pozitivní myšlení). Dítě využívá různé informativní zdroje, z nich si vybírá a hodnotí reálnost informací. Kultivovaná komunikace.

Sociální a interpersonální kompetence – dítě se učí plánovat, umí odhadnout rizika svých nápadů, samostatně rozhoduje o svých činnostech, odpovídá za svoji činnost, projevuje citlivost, empatii, rozpoznává vhodné a nevhodné chování, podílí se na příznivé atmosféře ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit, je schopno respektovat jiné, vytváří si představu o sobě samém, ovládá své jednání (zdravé sebevědomí)

Občanská kompetence – dítě si uvědomuje svá práva i povinnosti, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu (dovede ji rozpoznat), dbá na své zdraví, uznává naše i cizí tradiční hodnoty, respektuje a chrání tradice, projevuje pozitivní postoj k přírodnímu prostředí

Kompetence k trávení volného času – dítě se zorientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmovou činnost dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže říct NE nevhodným nabídkám

Délka a časový plán vzdělávání

Švp obsahuje program činnosti na dobu jednoho vzdělávacího cyklu tzn.5 let. Během této doby projde dítě všechny okruhy činností družinou vyměřené a přiblíží se tak co nejvíce cílům výchovně – vzdělávací činnosti. Školní družina plní výchovně vzdělávací činnost formou sportovně- rekreační činnosti, odpočinku, zájmovou činností a také přípravou na vyučování.

Činnost ŠD probíhá denně ve dnech školního vyučování, ráno od 6,00 hod do 7,40 hod.

Odpoledne od 11,35 hod do 17,00hod.

Dle zájmu rodičů také ve dnech školních prázdnin.

ZÁŘÍ – seznámení dětí s pravidly a řádem ŠD

- sebeobslužná činnost

- poznáváme se – smyslové hry
- příprava na drakiádu
- pohybové a míčové hry
- výlety po okolí

ŘÍJEN – orientace v okolí školy

- poznávání podzimních plodů
- sběr podzimních léčivých rostlin
- tematické vycházky do různých lokalit
- sběr plodů pro lesní zvěř
- podzimní pranostiky, hádanky o podzimu

LISTOPAD – výrobky z přírodnin

- barvy podzimu – otisky listů
- pozorování změn v přírodě
- výroba adventních věnců
- poznávání lesních živočichů
- prostorové a plošné práce s podzimní tematikou

PROSINEC – četba vánočních příběhů

- vánoční koledy
- výroba dárečků a přáníček
- zimní sporty dle počasí
- vánoční strom pro zvířátka v lese
- vánoční besídka

LEDEN – kvízy, hádanky, hlavolamy

- změny v přírodě
- zimní sporty dle počasí
- smyslové a pohybové hry
- karneval – výroba masek
- první pomoc – beseda

ÚNOR – moje tělo, moje zdraví – otužování

- relaxační chvílky
- zdravý životní styl
- pohádkové odpoledne – zamotané pohádky, rozstříhaná pohádka, ...
- oslavy masopustu, únorové pranostiky
- karneval

BŘEZEN – moje knížka

- návštěva knihovny
- soutěž v pexesu
- průběh a symbolika Velikonoc
- práce na jarní a velikonoční téma
- návštěva velikonoční výstavy

DUBEN – úklid okolí družiny

- vycházky do přírody – pozorování změn
- týden čar a kouzel
- Den Země – soutěž Jak se zachováš?
- příroda kolem nás – ochrana životního prostředí
- oslava čarodějnic – tradice, výroba čarodějnic

KVĚTEN – vysvětlení státních svátků

- projektový týden – Svátek matek
- výroba dárků a přání pro maminky
- tematické vycházky do různých přírodních lokalit
- přírodovědná soutěž – poznávání rostlin a živočichů
- smyslové a pohybové hry na hřišti

ČERVEN – Den dětí – soutěže

- prostorové a plošné práce s letní tematikou
- barevný týden – povídání o barvách, soutěže
- prázdninový sen – koláž
- hádankářská soutěž
- rozloučení se školou

Z těchto námětů vycházejí vychovatelé při tvorbě tematických plánů, které se každoročně mění. Každý(á) vychovatel(ka) si činnosti přizpůsobuje věkové kategorii, která odpovídá složení jeho oddělení. Program činnosti je operativní, lze kreativně reagovat na možné změny se podmínky, propojovat či přesouvat témata během dlouhodobé docházky účastníků do školní družiny.

Formy a obsah výchovně vzdělávací činnosti

Činnosti pravidelné

Jsou dány týdenní skladbou a představují tyto aktivity.

- Sportovní a rekreační činnost v tělocvičně a na dopravním hřišti
- Výtvarná a pracovní činnost
- Esteticko-výchovné činnosti – rozvoj jemné motoriky, vyprávění, společné hry, dramatizace, osvojování základů společenského chování
- Prohlubování znalostí o přírodě – hry v přírodě, práce s knihou apod.
- Pravidelná činnost dle programu ŠVP a zájmový kroužek při ŠD -plavání

Činnosti příležitostné

Jsou to výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti organizované nepravidelně dle možností školní družiny., zahrnují širokou nabídku pestrých činností a aktivit, jež nejsou organizovány

jako trvalé nebo pravidelně se opakující akce. Jsou to akce pro více oddělení ŠD nebo i pro veřejnost (soutěže, karneval, besedy, apod.)

Individuální práce

– vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, práce s talentovanými jedinci, konzultace, řešení tématických úkolů. Práce s integrovanými dětmi – pomoc, podpora, povzbuzení.

Spontánní činnost

Je to průběžná aktivita zahrnutá do denního režimu družiny – hry ranní družiny, činnosti při pobytu venku, hry v přírodě, ale i hry se stavebnicemi, využití stolních i deskových her apod.

Denní skladba činností:

- **po ukončení vyučování** – hygiena, oběd (probíhá ve školní jídelně)
- **odpočinkové činnosti** – jsou to klidové aktivity spontánních nebo nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil
- **zájmové činnosti** – umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností. Činnosti probíhají ve skupinách či individuálně, organizovaně, nebo spontánně.
- **rekreační činnosti** – slouží k regeneraci sil: zařazujeme do nich náročnější pohybové, sportovní nebo turistické prvky
- **příprava na vyučování** – tato činnost probíhá až po 15. hodině. V této době již žáci odchází domů nebo do dalších zájmových útvarů a je relativně menší počet rozptylujících podnětů. Při vypracovávání domácích úkolů pomáháme žákům správně porozumět zadání a způsobu vypracování. Žák si pak úkol zpracovává samostatně. U žáků 1. tříd není možné zajistit soustavný individuální přístup vychovatelky a potřebný klid k práci, která vyžaduje plnou soustředěnost žáka, a proto se prvňáčkům vypracovávání úkolů v družině nedoporučuje. Žáci se mohou připravovat na vyučování také jakoukoliv činností, která procvičuje získané poznatky ze školy např. didaktické hry, křížovky, hádanky, rébusy, smyslové hry, tematické vycházky apod. Žák se tím učí používat získané dovednosti v každodenní činnosti.

Strategií pedagogické práce ve školní družině je respektování požadavků volného času:

Požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti, které děti vykonávají, by měly být na základě dobrovolnosti. Důležitá je motivace.

Požadavek pedagog. ovlivňování volného času – nabízíme pestrou škálu činností, aby si děti „měly z čeho vybírat“

Požadavek zájmovosti a zajímavosti – vycházet ze zájmu dětí. Činnosti by se měly zajímavě prezentovat.

Požadavek aktivity – v činnosti by měli být aktivní všichni zúčastnění

Požadavek citovosti a citlivosti – činnosti by měly navozovat kladné emoce a přinášet radost, k hodnocení je třeba přistupovat citlivě

Požadavek seberealizace – dítě by se mělo v konkrétní činnosti najít, dělat ji rádo a měla by ho uspokojit

Obsah výchovně vzdělávací činnosti

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je zpracován jako nabídka činností, ze které si vychovatelky vybírají podněty pro vlastní realizační plány. Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji volně přizpůsobovat v rámci svých oddělení konkrétním žákům a upravovat je v souladu s jejich dosavadní zkušeností i s jejich aktuálními zájmy.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme

Tematický okruh zahrnující poznávání nejbližšího okolí, organizaci života nejen v rodině, ale také mimo ni.

U nejmenších dětí jde např. o tematické vycházky do okolí jejich bydliště, školy apod. Zde je nutná aplikace dopravní výchovy – hry na dopravním hřišti i didaktické hry s dopravními značkami.

V rámci výtvarné výchovy společný náskres našeho města. Může následovat zhotovení modelu města – budov, náměstí a zejména pozemních komunikací z papírových krabiček a kartonů, kamínků, větviček a dalších přírodnin nasbíraných dětmi během vycházek.

Děti se postupně seznamují s městem, ve kterém žijí, poznávají důležité instituce a budovy, kolem kterých denně procházejí a učí se znát, k čemu slouží.

Součástí tohoto tematického okruhu je také získávání úcty k místním tradicím a znalost regionálních pověstí. Zařazujeme zde vycházky na místa, ke kterým se vztahují místní pověsti, ale také poslechovou činnost a prvky dramatické výchovy. Oblíbenou činností je účast na různých výstavách konaných v DK.

Využíváme atlasů k seznámení s územími ČR, hrady, zámky apod.

Nesmíme opomíjet ani život v rodině – vedeme rozhovory o životě v rodině i v kolektivu, vzájemných vazbách mezi jednotlivými členy apod.

Lidé kolem nás

V tomto tematickém okruhu se děti učí osvojování zásad vhodného chování tedy zvyšování a posilování sociálních kompetencí, odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování, posilování komunikačních dovedností, schopnosti najít své místo ve skupině a ve společnosti a zejména formování životních postojů.

Prvořadé je osvojování a dodržování základů společenského chování:

- a) kultivování verbálního i neverbálního projevu – rozvoj slovní zásoby a její přiměřené používání za osobního příkladu vychovatelky (zdravení, komunikace, poděkování, ...). Je možné využít prvků hry, drobných dramatických improvizací, mediální výchovy...
- b) naučit se umění naslouchat druhým – děti se učí hrou potlačovat sobecké tendence a vnímat i přijímat názory ostatních.
- c) naučit se komunikovat i uplatňovat ve skupině – vhodné kolektivní hry, při nichž se kolektiv stmeluje a děti se učí vzájemně spolupracovat. Možnost využití dalších činností např. výtvarné, tělesné, dramatické výchovy – společné projekty, soutěže...
- d) naučit se komunikovat v různých sociálních prostředích a situacích – děti se učí adekvátně reagovat na nejrůznější podněty prostředí, ve kterém se nacházejí a na danou situaci – velmi vhodná „hra na něco“ a následná reflexe dětí (kino, divadlo, dopravní prostředky, ...) Pěstujeme potřebné vědomosti, dovednosti a postoje v sociálních vztazích – formování osobnosti dítěte.
- e) společné stanovení obecných pravidel slušného chování – děti sestaví desatero základních pravidel a dbají na to, aby byla tato pravidla dodržována. Učíme se objektivnímu sebehodnocení vlastního jednání, odpovědnosti za své chování i tomu, jak nést důsledky svých činů.
- f) posilujeme autoregulační systémy – (naučit se řídit sám sebe) – prostřednictvím her cvičíme překonávání mezních situací. Využíváme i sportovních aktivit jako např. soutěžení v družstvech i jednotlivců, míčové hry jako prostředek k vyrovnaní se s nedostatky a neúspěchy. Učíme děti nerezignovat, ale naopak usilovat o úspěšné řešení. K tomu slouží také didaktické hry a vědomostní soutěže a kvízy popř. kombinace sportovních a vědomostních, výtvarných i pěveckých soutěží. Dbáme o to, aby každé dítě našlo prospěšné uplatnění v některém oboru a vždy se snažíme o kladné, pozitivní hodnocení jako motivaci k další činnosti.

Lidé a čas

Těžištěm tohoto tematického okruhu je především vybudování správného režimu dne nejen v domácím prostředí, ale také dodržování určitého pravidelného režimu ve škole a ve ŠD.

- 1) naučit se úctě k času druhých – takt, tolerance, ohleduplnost a porozumění....
- 2) adekvátně a smysluplně využívat svůj čas
- 3) vybudovat návyky na pravidelnou přípravu na vyučování

Děti se učí znát hodnotu času i to jak se svým časem nakládat. Naučí se pravidelnosti a dodržování denního režimu.

V družině děti diskutují o tom, jak tráví svůj volný čas, projevují své názory na to, co je správné a co by se mělo v jednotlivých případech pozměnit. Následně si společně vytvoříme denní plán družiny, podle kterého budou probíhat jednotlivé činnosti a děti se ho naučí s výjimkou mimořádných akcí, jako jsou besídky, výlety, návštěvy výstav atd. akceptovat i dodržovat.

PRAVIDELNÉ ČINNOSTI:

Společný oběd ve ŠJ - děti provedou základní hygienické potřeby a společně pod dohledem vychovatelky se přemístí do školní jídelny, kde poobědvají. Dbáme na dodržování hygieny stolování a na základní společenská pravidla slušného chování během oběda.

Odpočinkové činnosti a) klidový režim – poslech pohádky, malování u stolečků, stolní hry, hrací koutky – hračky dle individuálního zájmu, stavebnice, kostky, puzzle...

b) aktivní odpočinek – protahovací a dechová cvičení – volíme zábavnou formu, kolektivní hry na koberci – snažíme se děti motivovat poutavostí hry tak, aby se všechny zapojily dobrovolně do této činnosti, tématické vycházky...

Zájmové a rekreační činnosti – kolektivní hry dětí na koberci a u stolečků spontánní i řízené vychovatelkou. Učíme se vzájemně spolupracovat, komunikovat, uvědomovat si sami sebe a být tolerantní a ohleduplný k druhým. Vždy se snažíme vyzvednout, co se nám líbilo a zmínit, co by se dalo zlepšit a proč. Při práci se stavebnicí rozvíjíme fantazii dětí – při hodnocení se vždy snažíme najít klady u všech dětí.

Výtvarná výchova – věnujeme se výtvarné činnosti nejen dle vypracovaných tématických celků, ale umožňujeme dětem také individuální výtvarný projev.

Dramatická výchova – využíváme zájmu dětí pro předvedení dané role a připravujeme tématické celky podporující rozvoj této oblasti vzdělávání.

Tělesná výchova – v zimním období a v případě špatného počasí využíváme prostory tělocvičny pro pohybové a sportovní aktivity dětí. V případě příznivého počasí provádíme tyto aktivity na školním hřišti, které je součástí areálu školy. Podporujeme nejen rozvoj tělesné zdatnosti a otužování dětí, ale zejména zdravou soutěživost, spontánnost a zájem o hru. V rámci družiny pracuje také kroužek plavání – děti navštěvují krytý bazén v našem městě.

Pracovně-technické činnosti – při práci s papírem, modelínou, textilem a dalším materiálem vedeme děti k pečlivosti, rozvíjíme jemnou motoriku a prohlubujeme estetické cítění.

Hudební výchova – pro oživení hudebních činností pořádáme různé soutěže např. SUPER STAR apod.

Příprava na vyučování – dle zájmu dětí a rodičů si mohou děti vypracovat domácí úkoly pod dohledem vychovatelky, nejlépe až později odpoledne, kdy už není v družině velké množství dětí. Své znalosti si také mohou procvičit formou didaktických her, vědomostních soutěží a kvízů. Je zde možnost využití počítačů – děti se učí formou her pracovat s moderní technikou.

Rozmanitosti přírody

Prostřednictvím tohoto tematického okruhu se děti seznamují s proměnlivostí živé a neživé přírody. Součástí tohoto okruhu je plánování tematických vycházek, pobytů v přírodě, pozorování změn a následné zpracování získaných poznatků. Děti se učí kladnému vztahu k přírodě a přírodnímu bohatství, které je nutno zachovat jako cenné dědictví pro příští generace. Podnikáme vycházky k rybníku nebo do okolních lesů. Učíme se poznávat byliny a povídáme si o jejich prospěšnosti a využití. Děti se stávají postupně aktivními ochránci přírody – sbíráme papír, prázdné PET lahve, třídíme odpady a vysvětlujeme si k čemu je to dobré. Sázíme a sejeme květiny, o které se děti následně starají. Využíváme přírodní materiály při zhotovování rozmanitých výrobků v rámci pracovní výchovy.

Člověk a jeho zdraví

V tomto tematickém okruhu se učí děti sebepoznání. Získávají poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a odpovědnosti za své zdraví.

Spadá sem péče o osobní hygienu, stravovací a pitný režim. Zpočátku je nutné dětem připomínat nutnost dodržování pitného režimu, ale brzy jsou děti samostatné a navštěvují pitný koutek bez připomínání během veškerých činností v družině.

Do této oblasti dále náleží prevence úrazů a dbaní o bezpečnost, což je nutné dětem vštěpovat neustále a to ihned po nástupu do družiny na začátku školního roku – viz. vypracované POUČENÍ O BEZPEČNOSTI PRO ŠD.

Učíme se s dětmi ošetřit drobná poranění v rámci první pomoci a jak přivolat odbornou pomoc. Tyto aktivity můžeme provádět formou hry, popřípadě besedou se zdravotníky a ukázkami první pomoci. Nacvičujeme také telefonické přivolání rychlé pomoci.

Učíme se jak a proč se otužovat a také proč je důležitý tělesný pohyb. Věnujeme se sportovním aktivitám v tělocvičně nebo na hřišti, plaveckému výcviku formou kroužku podle programu ZDRAVÁ DRUŽINKA a především pravidelnému pobytu na čerstvém vzduchu. Do této oblasti patří také naučit se nepodléhat cizím vlivům jako je kouření, konzumace alkoholu, drogové závislosti, ale také závislosti na virtuálních drogách (televize, video, počítač...)

Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby
- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, hodnoty, postoje
- dodržovat zásady bezpečného chování
- odpovědnost za své chování
- projevovat citlivost a ohleduplnost
- vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dokázat se bránit
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování tělesné zdatnosti
- vhodné chování, rozpoznat nebezpečí
- správné stravovací návyky, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- úklid svých věcí
- ovládnutí negativních citových reakcí
- vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy
- kreativita
- podněcování zájmu a využívání tvořivosti dětí
- sociální rozvoj
- prevence sociálně patologických jevů

- podobnost a odlišnost lidí
- mezilidské vztahy
- vytváření základů právního vědomí
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování komunikačních dovedností
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjadřovat své pocity řečí, gesty, komunikovat kultivovaně
- soužití dětí různorodých kolektivů
- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- příbuzenské vztahy v rodině
- pravidla soužití
- zásady pro dobré občanské soužití
- principy demokracie
- základní lidská práva a práva dítěte
- plánovat, organizovat, řídit, hodnotit
- odhadovat rizika svých nápadů, odpovědnost
- uvědomovat si svá práva a práva druhých

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- regionální pověsti a báje
- poznávání života dětí v jiných zemích pomocí časopisů, vyprávění, četby
- tradice, zvyky odlišnost způsobu života
- návštěva kulturních institucí – muzeum, knihovna, galerie
- zážitky z cest do zahraničí, vyprávění z dovolené
- seznamovat se s životem a zajímavostmi v jiných zemích
- jsme Evropané

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- kulturní tradice
- lidské vztahy
- etnický původ
- multikulturita
- princip sociálního smíru a solidarity

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- poznávání přírody a ochrana
- činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
- likvidace odpadů – třídění
- Den Země – úklid okolí
- rozmanitost živé a neživé přírody
- proměny přírody, roční období, vycházky do okolí, pozorování

- vyprávění o práci na zahrádkách

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- kritický přístup k reklamě, nepodléhat
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- vnímání autora mediálních sdělení
- fungování a vliv médií ve společnosti
- tvorba mediálního sdělení
- práce v realizačním týmu

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družina se při přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami řídí Vyhláškou č.27/2016 Sb. Rámcové cíle a záměry jsou pro všechny děti společné. Při vzdělávání dětí se speciálními potřebami se jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovělo dětem, jejich potřebám a možnostem. Snažíme se každému dítěti vytvořit optimální podmínky k rozvoji osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáháme dosáhnout co největší samostatnosti. Dítě nikdy z kolektivu nevyčleňujeme. Vzdělávání přizpůsobujeme potřebám, které vyplývají za zdravotního oslabení dítěte. Úzce spolupracujeme s rodiči. Vychovatelky se seznamují se speciálními vzdělávacími potřebami dítěte a doporučenými postupy k nim prostřednictvím konzultací s třídní učitelkou. Případné vzniklé problémy mohou řešit v součinnosti s rodiči, třídními učiteli a školním poradenským pracovištěm.

U dětí s mimořádným nadáním doplňujeme nabídku dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte.

Materiální a ekonomické podmínky

Žáci jsou rozděleni do oddělení a počty přítomných žáků se během dne mění, odcházejí do zájmových kroužků nebo domů.

Pro každodenní činnost využíváme různých prostor. Tři oddělení ŠD mají k dispozici vlastní pracoviště na adrese Otevřená, v bezprostřední blízkosti školy. Jedná se o jednopatrovou budovu se třemi třídami, šatnami, kuchyňkou a sociálním zařízením. K budově patří oplocená zahrada s domečkem na hračky, pískovištěm a dřevěnými komponenty, které napomáhají k pohybovému rozvoji dětí. Jedno oddělení družiny je umístěno v suterénu školy ve školní kuchyňce. Ostatní tři oddělení mají zázemí ve třídách. Pro ranní provoz družiny je využíván prostor školní knihovny.

Kapacita oddělení je 30 žáků. V každém oddělení je část místnosti pokryta kobercem, kterého děti využívají zejména ke hře se stavebnicemi, při rozhovorech i odpočinkových činnostech. Pro zájmové a rukodělné činnosti je jiná část místnosti vybavena stoly a židličkami.

Pro zájmové činnosti se snažíme využít další vhodné prostory v budově školy: tělocvičnu, učebnu výpočetní techniky, školní zahradu – na ní je i hřiště na kopanou, házenou, košíkovou apod. Jsou zde průlezky, houpačky, malá horolezecká stěna a cyklistická dráha. Za letních horkých dnů nám poskytují příjemný stín vzrostlé borovice.

Pro herní činnosti si mohou žáci vybírat stavebnice, hračky, stolní hry, drobná cvičební náčiní jako např. skákací míče, švihadla, kuželky apod. Vše je umístěno tak, aby si je žáci mohli brát i ukládat samostatně a vyznali se v jejich uložení. Máme stanovená pravidla pro jejich využívání a péči o ně. Pro aktivity venku si mohou žáci vybrat sportovní náčiní – různé druhy míčů, švihadla, skákací gumy, pálky na soft tenis, badminton, hokejky apod.

V každém oddělení je k dispozici tabule na kreslení, křídly, pastelky, voskovky a další výtvarný materiál a pomůcky.

Máme k dispozici televizi s videem a DVD přehrávačem. Pro poslechové činnosti používáme kazetové magnetofony a CD přehrávač.

K ukládání oděvů a obuvi slouží žákům šatny se skříňkami, které přísluší jejich třídě.

Pitný režim je zajištěn v dostatečné míře. V teplejších měsících mají děti k dispozici sirup s vodou, v chladnějším období vaříme čaj. Přístup k vodě mají děti kdykoli, i v době, kdy jsme na školní zahradě. Každý žák má svůj hrníček a po napití ho ihned oplachuje a vrací zpět na místo.

Za zájmové vzdělávání se dle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění a vyhlášky č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů platí úplata.

Výši stanovuje zřizovatel. Poplatek se platí půlročně nebo celoročně předem. Pokud za žáka není zaplacen poplatek, ředitel školy může rozhodnout o jeho vyřazení z družiny od prvního dne dalšího měsíce. V případě odhlášení dítěte z družiny během školního roku se vrací zákonným zástupcům adekvátní částka z již zaplaceného poplatku.

Zákonný zástupce může v odůvodněných případech požádat ředitele školy o osvobození od poplatku za pobyt dítěte ve školní družině.

Úplata bude prominuta žákovi:

- a) Pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příplatek podle § 20 odst.1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, který pobírá jeho zákonný zástupce.
- b) Pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena.

Přijímání žáků do ŠD

Žáky 1.tříd přihlašují do družiny rodiče už předběžně při zápisu do školy.

Pokračování docházky stvrzují rodiče písemně na konci stávajícího roku na rok následující.

Při nástupu do ŠD rodiče vyplní zápisní lístek, na který uvedou důležité informace o žákovi včetně zdravotního stavu, rozsah docházky a způsob odchodu žáka domů z družiny.

Na písemnou žádost rodičů může žák během školního roku docházku ukončit a rodičům bude vrácena adekvátní část poplatku.

Pokud žák opakovaně porušuje Řád ŠD a nerespektuje pokyny vychovatelek, může být z družiny vyloučen. O tomto rozhodne vedoucí vychovatelka a ředitel školy.

Další kritéria pro zařazení žáka do školní družiny jsou podrobně rozepsána ve Vnitřním řádu školní družiny.

Personální podmínky

Vedení školy musí prosazovat správnou personální politiku, personální řízení s cílem dosáhnout optimálních pracovních výsledků. K tomu patří mimo jiné nábor a výběr vhodných pracovních sil s požadovaným stupněm vzdělání (popř. praxe). Důležité je i další zvyšování odbornosti vychovatelek ŠD formou školení, kurzů, seminářů, ...

S tím souvisí i personální plánování – všechny přípravné úvahy o včasném přizpůsobení kvantitativního i kvalitativního stavu zaměstnanců úkolům ZŠ, což zahrnuje plánování personálního vývoje – využití správného počtu pracovníků, nábor a uvolňování zaměstnanců (být připraveni na odchody do důchodu, na mateřskou dovolenou atd.)

Profil vychovatelky:

- má vysokou míru empatie
- vytváří příznivé sociální klima
- zná a umí řídit širokou škálu zájmových aktivit přiměřených věku dětí
- má organizační schopnosti, navozuje a motivuje široké spektrum rekreačních zájmových činností
- vzbuzuje zájem o činnost, podporuje sebevědomí a rozvíjí pozitivní stránky osobnosti
- zná bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky činností

Bezpečnost a ochrana zdraví

Seznamujeme žáky s možnými riziky pohybu ve škole a mimo ni. Děti jsou v průběhu školního roku seznamovány s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučovány o zásadách správného chování nejen ve škole, na veřejnosti, na komunikacích, ale i v době prázdnin, při různém ročním období, při sportování apod. Opakovaně nacvičují postup základního lékařského ošetření při úrazu a rychlého opuštění budovy ZŠ v případě požáru. Snažíme se vytvářet takové prostředí, aby se děti cítily spokojené a bezpečné. Máme vytvořená pravidla, která platí pro všechny účastníky družiny. Každé dítě má stejná práva, možnosti a povinnosti. Do plánování, realizace i hodnocení činností jsou žáci aktivně zapojováni. Snažíme se, aby každý žák mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a být tak v některých z nabízených činností úspěšný. Děti nejsou přetěžovány, dostávají srozumitelné pokyny. Při práci v nich rozvíjíme citlivost pro vzájemnou pomoc a toleranci, podporu ve vztahu k ostatním, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu. Podporujeme důvěru žáka v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení.

POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání
- stravovací návyky a pitný režim
- zdravé prostředí (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- bezpečné pomůcky
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací

- označení nebezpečných předmětů
- bezpečnost silničního provozu
- dostupnost prostředků první pomoci
- pohoda prostředí a příznivé sociální klima
- respektování potřeb jedince
- věková přiměřenost a motivující hodnocení
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- eliminace situací, ve kterých by došlo ke zranění integrovaného žáka
- zajistit speciální didaktické a kompenzační pomůcky
- vymezení formy integrace
- spolupracovat se zákonnými zástupci
- využívat poradenské pomoci výchovné poradkyně a psychologů OPPP

Co je možné zlepšit v rámci bezpečnosti a zdraví žáků:

- na pozemku školy by se neměly vyskytovat alergizující, případně jedovaté rostliny
- používat výkonné vysavače při denním luxování koberců
- odstraňovat nesprávné osvětlení
- hlídat přetápění místnosti – suchý vzduch
- včas upozorňovat rodiče na zdravotní změny žáka (příznaky možného onemocnění)
- žáky nevystavovat nadměrné zátěži počítačů
- hlídat zdravotní nezávadnost hraček
- dbát na vhodný nábytek – musí odpovídat věku dětí
- pečovat o hezkou úpravu a bezpečnost na školním hřišti

Vnitřní řád školní družiny

Vnitřní řád školní družiny je vydáván samostatně jako příloha tohoto dokumentu.

Dbáme na to, aby veškeré činnosti ŠD byly založeny na dobrovolnosti a ochotě dětí účastnit se nabízených aktivit, aby se ŠD stala místem, ve kterém děti stráví smysluplně a plnohodnotně svůj volný čas. Usilujeme o to, aby se děti vracely domů obohaceny novými zkušenostmi a zážitky, potřebnými pro rozvoj osobnosti a především člověka uznávajícího nejen své hodnoty, ale i tolerantního k hodnotám druhých lidí.

